

Activiteitenplan Dorpsstraat 42 Heerjansdam

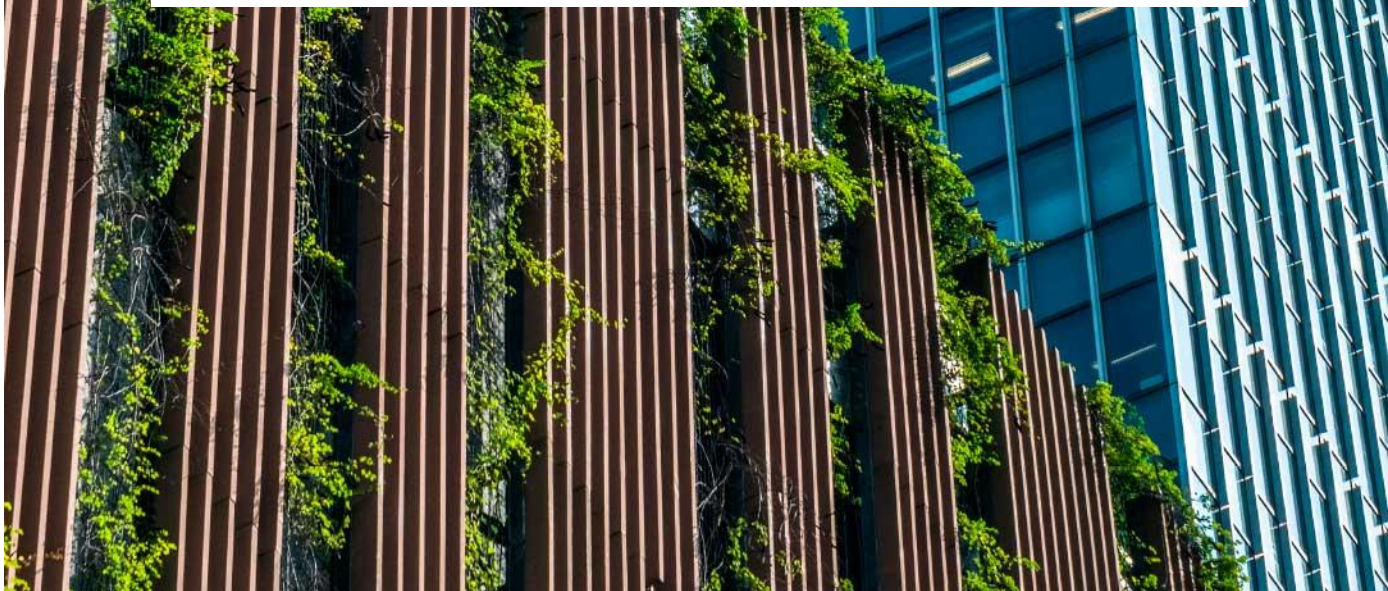
Versie 1.0

Ecologie

EQUPE

ADVISEURS
by bk

De uitkomst van uw rapport

Projectnummer: 224540
Locatie: Dorpsstraat 42 te Heerjansdam

13 februari 2023

De uitkomsten

Tijdens nader onderzoek op locatie Dorpsstraat 42 te Heerjansdam zijn beschermde soorten aangetroffen. Mogelijk worden deze soorten met de voorgenomen werkzaamheden verstoord/vernietigd. Het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming is daarom benodigd om overtreding te voorkomen.

Vervolg

Om te voldoen aan de wettelijke eisen dienen compenserende en mitigerende maatregelen te worden genomen om verstoring/vernietiging van beschermde soorten te voorkomen. Deze maatregelen staan in dit activiteitenplan verder uitgewerkt en vormt, naast het mitigatie- en compensatieplan de basis voor de ontheffingsaanvraag.

Annemijn de Groot

Adviseur

Daltonstraat 30D
3316 GD Dordrecht
06-52441894
Annemijn.degroot@equipe-adviseurs.nl
www.equipe-adviseurs.nl

Controleur: W. (Wendela) Tarbuck MSc

Inhoudsopgave

pagina

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding.....	4
1.2	Aanvraag.....	4
1.3	Doel.....	4
1.4	Leeswijzer	4
2.	Projectomschrijving.....	5
2.1	Projectlocatie.....	5
2.2	Potentie projectlocatie.....	5
2.3	Projectvoornemen.....	5
2.3.1	Werkzaamheden.....	5
2.3.2	Uitvoering.....	6
2.3.3	Planning.....	6
2.3.4	Ontwerp(tekening)	6
3.	Ecologisch onderzoek.....	8
3.1	Onderzoeksopzet.....	8
3.1.1	Vleermuizen	8
3.2	Resultaten	9
3.3	Effecten beoordeling.....	10
3.3.1	Vleermuizen	10
4.	Activiteitenplan.....	12
4.1	Maatregelen.....	12
4.1.1	Alternatieve verblijfplaatsen.....	12
4.1.2	Ongeschikt maken verblijfplaatsen	15
4.1.3	Ecologisch werkprotocol.....	17
4.1.4	Ecologische begeleiding	17
4.2	Staat van instandhouding	17
4.2.1	Gewone dwergvleermuis	18
4.3	Alternatievenoverweging.....	18
4.3.1	Locatie.....	18
4.3.2	Werkwijze en planning	19
4.3.3	Slotconclusie.....	19
4.4	Wettelijk belang	20
4.5	Conclusie.....	21
5.	Communicatie en contact.....	22
6.	Literatuur.....	23

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

D+D Ontwikkeling is voornemens om Dorpsstraat 42 te Heerjansdam te ontwikkelen. In het kader van de herontwikkeling is op 21 maart 2022 een quickscan flora en fauna uitgevoerd (BK bouw- & milieuvadvis, 2022) ter plaatse van projectlocatie. Hieruit blijkt dat de locatie potentieel geschikt is voor vleermuizen. Ecologisch onderzoek in 2022 heeft aangetoond dat de gewone dwergvleermuis binnen de projectlocatie aanwezig is (Equipe Adviseurs, 2022). Derhalve wordt door middel van dit activiteitenplan ontheffing aangevraagd.

1.2 Aanvraag

Dit document vormt samen met bijbehorende mitigatie en compensatieplan de basis van de ontheffingsaanvraag op basis van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor het overtreden van:

- Artikel 3.5 lid 2: voor het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis;
- Artikel 3.5 lid 4: voor het opzettelijk te vernielen of beschadigen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

D+D Ontwikkeling is de aanvrager van de ontheffing voor het project met de projectnaam: Dorpsstraat 42 te Heerjansdam. Het projectgebied bestaat uit de Boomgaardkerk, gelegen in Heerjansdam in de provincie Zuid-Holland.

Voor dit project wordt een aanvraag voor ontheffing gedaan voor een periode van ruim twee jaar (1 september 2023 tot 31 december 2025). Hierin is eventuele uitloop van een jaar van de werkzaamheden meegenomen.

1.3 Doel

Het doel van dit document is ten eerste om een overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen en negatieve effecten op beschermde flora en fauna te voorkomen. Hierbij worden tevens in bijbehorende mitigatie en compensatieplan concrete maatregelen gegeven om deze negatieve effecten op de (beschermde) soort(en) te voorkomen. Dit geeft de aannemer handvaten over hoe te handelen tijdens werkzaamheden of problemen tijdens werkzaamheden waarmee overtreding van de Wnb kan worden voorkomen. Tot slot dient dit document als informatievoorziening voor handhavers en voor het bevoegd gezag.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk twee wordt dieper ingegaan op de projectlocatie, wordt de potentie van de projectlocatie beschreven en worden de werkzaamheden omschreven. Vervolgens wordt in hoofdstuk drie het uitgevoerde onderzoek, de resultaten en te verwachten effecten (kort) beschreven. In hoofdstuk vier staat het activiteitenplan met de mitigerende/compenserende maatregelen, de effecten van het project op de staat van instandhouding van de soort(en), de alternatievenoverweging en de onderbouwing van het wettelijk belang. Tot slot zijn de laatste hoofdstukken gewijd aan de communicatie en contacten, literatuurlijst en bijlagen.

2. Projectomschrijving

2.1 Projectlocatie

Het projectgebied is gelegen aan Dorpsstraat 42 te Heerjansdam en bestaat uit de Boomgaardkerk met parkeerterrein en kleine bijgebouwen waarbij tuinen gelegen zijn. De omgeving van het projectgebied bestaat uit een oude dorpskern waarin vrijstaande woningen en woonwijken gelegen zijn. De omgeving rondom het projectgebied is zeer groen waarin veel bomen en struiken te vinden zijn. De projectlocatie en de invloedssfeer van de werkzaamheden is aangegeven in figuur 1.

figuur 1: luchtfoto (2021) van de projectlocatie (bron: QGIS)

2.2 Potentie projectlocatie

De Boomgaardkerk aan Dorpsstraat 42 heeft een potentie voor vlermuizen aangezien er in de gevel van de kerk een spouwmuur aanwezig is waardoor vlermuizen door de open stootvoegen in de spouwmuur kunnen verblijven. De parkeerplaats en de Dorpsstraat aan de noordzijde van de kerk zijn beide verlicht, waardoor dit door vlermuizen als verstoring kan worden ervaren. De kerk is rondom niet aangelicht.

Door de ligging van de panden, waarbij veel opgaande vegetatie in het plangebied aanwezig is, is ook onderzocht of er mogelijk foerageergebied of vliegroute van vlermuizen aanwezig is.

2.3 Projectvoornemen

2.3.1 Werkzaamheden

De aanleiding voor het onderzoek zijn de geplande werkzaamheden waarbij de Boomgaardkerk aan Dorpsstraat 42 wordt omgebouwd tot vijf appartementen en tien woningen op het bijbehorende terrein aan de noord- en zuidzijde worden gebouwd.

De Boomgaardkerk wordt als een portiekflat ingedeeld met twee woningen per laag. Hierbij is op de begane grond van individuele bergingen voorzien. De tuin rondom de kerk wordt bouwrijp gemaakt, vervolgens worden er diverse woningen gerealiseerd. De bomen aan de oostzijde van de kerk blijven behouden met de werkzaamheden. De bomen aan de zuidzijde dienen te worden gekapt om de bouw van de woningen mogelijk te maken.

2.3.2 Uitvoering

Er zullen sloop- en nieuwbouw werkzaamheden op de locatie plaatsvinden. De kerk zal aan de binnenzijde worden omgebouwd tot appartementen. Voor deze appartementen zullen er in de gevel van de kerk kozijnen worden geplaatst. Hierbij komt de spouwmuur open te liggen waarna isolatie in de spouwmuur wordt toegebracht. Voor de nieuwbouw zal groot materiaal worden ingezet. De kerk zal mogelijk worden voorzien van steigers welke in het buitenblad/de spouwmuur zullen worden bevestigd. Mogelijk worden er steigernetten toegepast.

2.3.3 Planning

De werkzaamheden zullen globaal in het vierde kwartaal van 2023 starten, na het verkrijgen van de Omgevingsvergunning en de ontheffing Wnb en voldoende gewenningstijd van de alternatieve verblijfplaatsen. Naar verwachting zullen de werkzaamheden ruim twee jaar in beslag nemen.

tabel 1: voorlopige inschatting van de planning van de te nemen maatregelen en (ecologische) werkzaamheden.

Periode	Werkzaamheden	Voorwaarden/opmerkingen
Vóór 15 februari 2023	Realisatie tijdelijke verblijfplaatsen/treffen maatregelen	Conform mitigatie/compensatieplan en onder ecologische begeleiding door ecologisch deskundige
15 augustus 2023	Eind gewenningsperiode	n.v.t.
Augustus/september 2023	Startmelding maken bij bevoegd gezag	Conform ontheffing
September 2023	Ongeschikt maken huidige verblijfplaatsen	Conform ontheffing, EWP en onder ecologische begeleiding/door ecologisch deskundige
September 2023	Controle mitigerende/compenserende maatregelen	Conform ontheffing en EWP door ecologisch deskundige
Oktober 2023	Start werkzaamheden	Conform ontheffing en EWP en pas na vrijgave door ecooloog.
Q2/Q3 2024	Realisatie permanente verblijfplaatsen	Conform ontheffing en EWP
Eind 2024	Eind werkzaamheden	n.v.t.
Q4 2025	Verwijderen tijdelijke verblijfplaatsen	Conform ontheffing en EWP, na vrijgave ecooloog

2.3.4 Ontwerp(tekening)

In de nieuwe situatie zullen er vijf appartementen en tien woningen op het bijbehorende terrein aan de noord- en zuidzijde worden gebouwd. Een ontwerp hiervan is weergegeven in figuur 2. Hierbij worden tegelijkertijd de woningen ten zuiden en noorden van de kerk gerealiseerd en wordt de Boomgaardkerk gerenoveerd.

figuur 2: ontwerp toekomstige situatie Dorpsstraat 42 te Heerjansdam en ontwerp Boomgaardkerk (bron: Hersbach en Könst Architecten).

3. Ecologisch onderzoek

In 2022 is ecologisch onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde plant- en diersoorten binnen het projectgebied en de invloedssfeer van de werkzaamheden. Hieronder worden kort de onderzoeksopzet en de resultaten beschreven. Voor een uitgebreide beschrijving van het onderzoek en de resultaten zie (Equipe Adviseurs, rapportage nader onderzoek, 2022). Aan het einde van dit hoofdstuk is de effecten beoordeling (ook te vinden in het rapport nader onderzoek) beschreven zodat duidelijk wordt welke effecten worden verwacht en waarom er ontheffing noodzakelijk is.

3.1 Onderzoeksopzet

Hieronder wordt kort het onderzoek naar de relevante soorten voor deze ontheffing beschreven. In tabel 2 staat een overzicht van alle uitgevoerde veldbezoeken en (weer)omstandigheden.

De onderzoeken zijn uitgevoerd in de meest optimale periode en onder goede weersomstandigheden conform het relevante onderzoeksprotocol. Ondanks het zorgvuldig naleven van het onderzoeksprotocol kan het zijn dat soorten en/of functies niet zijn waargenomen, terwijl ze wel aanwezig zijn. Dit komt omdat het onderzoek een momentopname is. Echter, door het onderzoeksprotocol na te leven wordt zo veel als redelijkerwijs te verwachten valt, van de initiatiefnemer, voldaan aan de Wet natuurbescherming. Het onderzoek is uitgevoerd door mevrouw L. De Wit (LOWI), mevrouw S. Lange (SULA), de heer M. Gerritsen (MIGE), de heer A. Van Wijnen (ALWI), de heer D. Van der Hulst (DAHU) en mevrouw A. De Groot (ANGR), allen werkzaam bij Equipe Adviseurs en allen ervaren in het uitvoeren van onderzoek naar de vleermuizen.

tabel 2: overzicht van de onderzoeksdata en tijdstippen, weersomstandigheden, zonsop- en ondergangtijden, het soort onderzoek (VMK=vleermuis kraam-/zomerverblijfplaats, VMP=vleermuis paarverblijfplaats) en inzet van ecologen.

Datum	Tijdstip (u)	Neerslag	Bewolking	Temperatuur (°C)	Wind (Bft)	Zon op/onder (u)	Soort	Ecoloog/onderzoeker
31-05-2022	21.40-24.00	Geen	4/8	12 graden	W, 1	5.29/21.50	VMK1	SULA, ANGR, MIGE
21-06-2022	21.53-0.10	Geen	0/8	17 graden	N,2	5.22/22.04	VMK2	SULA, ANGR, ALWI
12-07-2022	2.20-5.30	Geen	0/8	16 graden	ZZO, 1	5.36/21.57	VMK3	SULA, DAHU, LOWI
24-08-2022	20.48-1.00	Geen	1/8	25 graden	NO, 3	6:36/20:48	VMP1	SULA, ANGR, LOWI
15-09-2022	19.45-22.45	Geen	4/8	17 graden	N, 1	7.13/20.01	VMP2	SULA, ALWI, ANGR

3.1.1 Vleermuizen

Voor het onderzoek naar vleermuizen is gebruik gemaakt van het meest actuele onderzoeksprotocol: het vleermuisprotocol 2021 opgesteld door Netwerk Groene Bureaus.

Onderzochte functies en soorten

Tijdens het onderzoek zijn de volgende functies onderzocht: zomer-, kraam- en paarverblijfplaatsen en foerageergebied van vleermuizen. De functie van massawinterverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis is niet onderzocht omdat de locatie onvoldoende ruimte biedt voor een grote populatie vleermuizen met een voldoende constant milieu voor de wintermaanden. Aan de hand van de uitkomsten van de quickscan flora en fauna zijn de volgende soorten potentieel aanwezig en dus onderzocht: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en meervleermuis.

Uitvoering

Voorafgaand aan het onderzoek is bepaald waar de strategische observatiepunten lagen en welke routes het best gelopen konden worden (figuur 3). Aan de hand van de eerder uitgevoerde onderzoeken/veldrondes werden observatiepunten/routes eventueel aangepast. De focus van het onderzoek lag vooral op het vaststellen van functies binnen het projectgebied, maar de omgeving is, wanneer dit kon, ook meegenomen tijdens het onderzoek.

Na afloop van het onderzoek werden de waarnemingen van de onderzoekers besproken. Eventuele onduidelijkheden, bijvoorbeeld over de locatie van een verblijfplaats, zijn ter plekke opgehelderd.

Door het onderzoek met drie personen uit te voeren tijdens de zomer- en kraam- en paarperiode kon worden voldaan aan de eisen die het onderzoeksprotocol stelt. Door de overzichtelijke indeling van het projectgebied kon door strategische plaatsing van de onderzoekers minimaal 75% van het gebied in één keer worden overzien. Tevens liepen de onderzoekers continu rond en konden zij inspelen op de actuele situatie.

De bezoeken voor de functie kraam- en zomerverblijf zijn gecombineerd uitgevoerd. Tijdens deze onderzoeken zijn twee avondrondes en één ochtendronde gelopen, dit in verband met het mogelijk voorkomen van de laatvlieger. De duur van de avondbezoeken was circa 2,5 uur en de ochtendbezoeken 3 uur in verband met mogelijke aanwezigheid van de gewone grootoorvleermuis.

Conform protocol voor de meervleermuis is in de paarperiode vanaf zonsondergang geïnventariseerd. Ten behoeve van de ruige dwergleermuis is één bezoek binnen de paarperiode rond middernacht uitgevoerd. Voor het mogelijk voorkomen van de meervleermuis is vanaf zonsondergang geïnventariseerd.

Het vaststellen van een winterverblijfplaats is bij de kerk niet mogelijk door de onbereikbare delen in de bouw, waardoor endoscopisch onderzoek bemoeilijkt wordt. Daarom is ervan uitgegaan dat een eventueel aangetroffen verblijfplaats ook gebruikt wordt als een regulier winterverblijf.

figuur 3: luchtfoto (2021) met looproutes en observatiepunten van de onderzoekers (bron: QGIS).

3.2 Resultaten

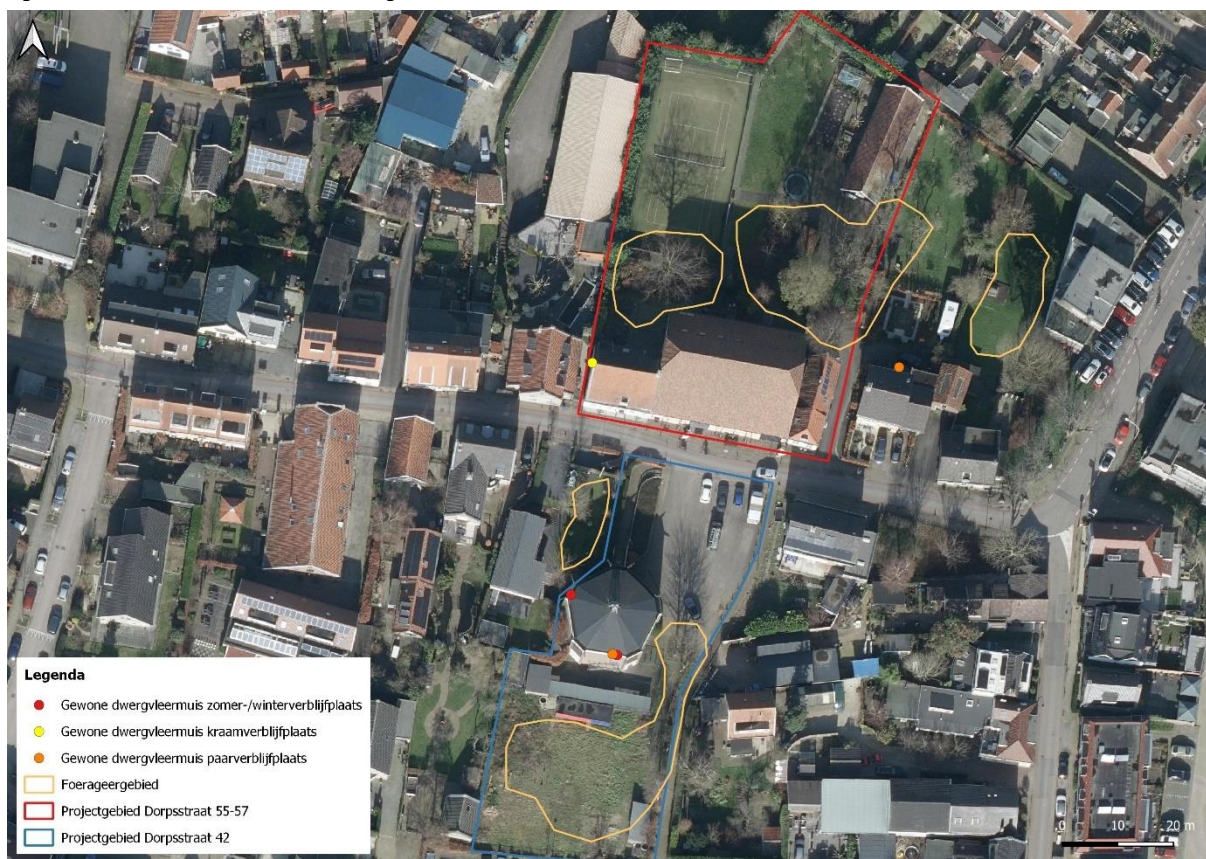
Hieronder wordt kort de resultaten van het onderzoek naar de relevante soorten voor deze ontheffing beschreven. In tabel 3 en figuur 4 staat een overzicht van alle vastgestelde functies. Doordat het onderzoek gecombineerd is uitgevoerd met vleermuisonderzoek aan de Dorpsstraat 55 staan ook deze resultaten in figuur 4 vermeld.

In het rapport nader onderzoek staat beschreven waarom de waarnemingen leiden tot de vastgestelde functies en conclusies. Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat het projectgebied een functie heeft als verblijfsfunctie van de gewone dwergvleermuis.

tabel 3: Overzicht van de waargenomen functies binnen het project.

Soort	Functie/type verblijfplaats	Aantal dieren	Locatie (adres)	Locatie (toelichting)
Gewone dwergvleermuis	Zomer- en winterverblijfplaats	1	Dorpsstraat 42	Westzijde van kerk in open stootvoeg
Gewone dwergvleermuis	Zomer-, winter- en paarverblijfplaats	2	Dorpsstraat 42	Zuidzijde van kerk in open stootvoeg/dakrand

figuur 4: luchtfoto (2021) met de vastgestelde functies van vleermuizen (bron: QGIS)¹.

3.3 Effecten beoordeling

3.3.1 Vleermuizen

Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat de gewone dwergvleermuis twee verblijfplaatsen heeft in de Gereformeerde kerk op Dorpsstraat 42.

Hierbij is de verblijfplaats aan de zuidzijde van de kerk een gecombineerde zomer-, winter- en paarverblijfplaats aangezien op deze locatie tijdens twee onderzoeksmomenten een uitvliegende en/of baltende gewone dwergvleermuis werd waargenomen. De zomer/winterverblijfplaats aan de westzijde betreft de verblijfplaats van een enkele gewone dwergvleermuis.

¹ Het onderzoek naar vleermuizen bij Dorpsstraat 42 is gecombineerd uitgevoerd met het onderzoek bij Dorpsstraat 55, vandaar op één kaart weergegeven.

Gezien de aard van de werkzaamheden wordt verwacht dat de voorgenomen werkzaamheden definitieve effecten heeft op de verblijfplaatsen omdat tijdens de werkzaamheden de spouwmuur van de kerk wordt opengelegd om kozijnen te plaatsen en om de gevel te isoleren. Hierbij gaat de functie van de verblijfplaatsen verloren waardoor de aanvraag van een ontheffing is benodigd.

Concluderend kan worden gesteld dat de verblijfplaatsen niet kunnen worden behouden. Hiermee wordt/worden de volgende verbodsbepaling(en) overtreden:

- Artikel 3.5 lid 2: het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis;
- Artikel 3.5 lid 4: het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaats van de gewone dwergvleermuis.

4. Activiteitenplan

Met de uitvoering van de werkzaamheden worden verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming overtreden. Om de werkzaamheden uit te kunnen voeren is het daarom nodig om eerst een ontheffing Wet natuurbescherming te verkrijgen. Een ontheffing Wet natuurbescherming kan niet zomaar worden verkregen. Hiervoor dient te worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

- er moet sprake zijn van een wettelijk belang zoals genoemd in de Wnb;
- er is geen andere bevredigende oplossing voorhanden;
- de staat van instandhouding van een soort komt niet in het geding.

Daarnaast dient een mitigatie/compensatieplan te worden opgesteld om negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden te voorkomen/verzachten. In onderstaande paragrafen zullen deze maatregelen worden toegelicht. Vervolgens zullen het wettelijk belang, de alternatievenoverweging en de staat van instandhouding van de soort(en) worden besproken.

4.1 Maatregelen

Om negatieve gevolgen ten aanzien van de aanwezige beschermde soort(en) te voorkomen worden de volgende maatregelen getroffen:

- het aanbieden van tijdelijke en permanente alternatieve verblijfplaatsen;
- het ongeschikt maken van de huidige verblijfplaatsen;
- het werken volgens een ecologisch werkprotocol;
- ecologische begeleiding en bijhouden van een ecologisch logboek.

4.1.1 Alternatieve verblijfplaatsen

Elke verblijfplaats van een beschermde soort, die als gevolg van de werkzaamheden wordt verstoord/vernietigd, dient gecompenseerd te worden. In eerste instantie kan een verblijfplaats tijdelijk worden gecompenseerd. In het geval de huidige verblijfplaats verloren gaat dient ook permanent gecompenseerd te worden. Het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis (BIJ12) schrijft ook voor dat een vervangende verblijfplaats een al bestaande plek kan zijn, die geschikt is voor de betreffende functie, maar nog niet (aangetoond) in gebruik is. In voorliggend project gaan wij ervanuit dat er in de omgeving geen bestaande verblijfplaatsen aanwezig zijn die niet in gebruik zijn. Derhalve moeten dus alternatieve verblijfplaatsen worden gerealiseerd.

Bij het plaatsen van alternatieve verblijfplaatsen wordt rekening gehouden met de volgende aspecten:

- voor een te verwijderen verblijfplaats moeten meerdere alternatieven (compensatiefactor) worden gerealiseerd, voor minimaal eenzelfde aantal exemplaren dat gebruik maakt van de huidige verblijfplaats;
- de alternatieven moeten dezelfde functie kunnen vervullen als de huidige verblijfplaats;
- de eigenschappen van de alternatieve verblijfplaatsen voldoen aan de eisen die de soort stelt (zie hieronder voor soort specifieke eisen);
- de verblijfplaatsen dienen tijdig te worden gerealiseerd (gewenningsperiode) zodat de soort aan het alternatief kan wennen;
- bij voorkeur worden de alternatieven zo dicht mogelijk bij de huidige verblijfplaats gerealiseerd;
- de alternatieven dienen vrij te blijven van verstoring, obstakels, predatie en zijn vrij toegankelijk.

4.1.1.1 Vleermuis

Voor een verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis dient gecompenseerd te worden met een factor vier. Dit betekent dat voor de twee aangetroffen verblijfplaatsen in totaal acht tijdelijke voorzieningen getroffen moeten worden.

De gewenningsperiode voor een zomerverblijf met minder dan tien exemplaren is drie maanden waarbij alleen de maanden april tot en met oktober gelden.

Voor een paarverblijfplaats geldt een gewenningstijd van zes maanden waardoor de alternatieve verblijfplaatsen voor 15 februari dienen te hangen om te voldoen aan voldoende gewenningstijd. Voor de compensatie van beide verblijfsfuncties kan Model A kast worden gebruikt.

Voor vleermuizen geldt dat de alternatieve verblijfplaatsen binnen een straal van 100 tot 200 meter van de huidige verblijfplaats worden opgehangen en een minimale hoogte van drie meter. Bij de plaatsing wordt rekening gehouden met een vergelijkbaar klimaat en oriëntatie als in de huidige situatie. De verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis zijn gelegen aan de zuid- en westzijde van de kerk. Doordat vleermuizen meestal de zuidzijde (in verband met oplopende temperatuur) mijden zal er een diversiteit aan alternatieve verblijfplaatsen worden gerealiseerd gericht ook op de noord- en oostzijde.

4.1.1.2 Tijdelijke alternatieven

Samenvattend, de tijdelijke verblijfplaatsen worden opgehangen volgens de eisen die de soort stelt en zoals opgenomen in de soorten-standaarden en/of kennisdocumenten van de relevante soort (tabel 4). Hierbij is o.a. rekening gehouden met voldoende hoogte, een vrije aanvliegroute en geen verstoring door bijvoorbeeld licht. Tevens worden de alternatieve verblijfplaatsen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden geplaatst.

tabel 4: taakstelling tijdelijke compensatie en gewenningsperiode.

Soort (verblijven)	Aantal alternatieven	Gewenningsperiode	Realisatie alternatieven
Gewone dwergvleermuis (2)	8	6 maanden	Gerealiseerd 02-02-2023

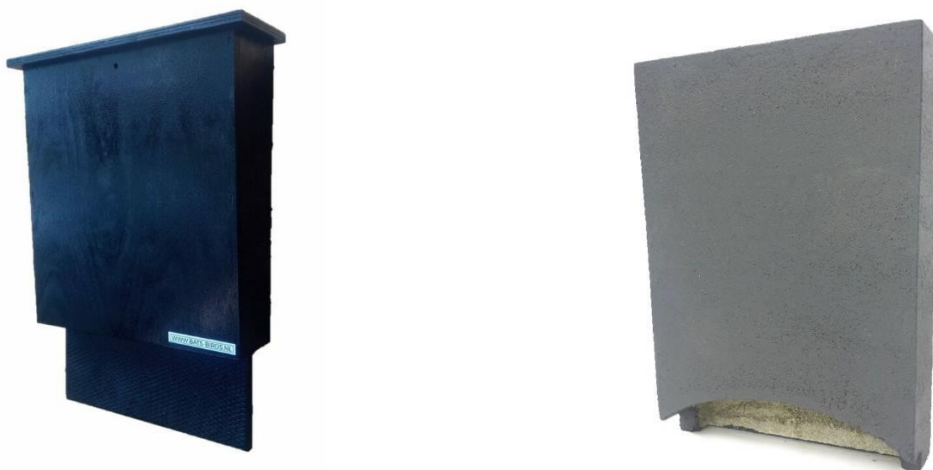
De locaties van de alternatieve verblijfplaatsen zijn weergegeven in tabel 5 en op kaart in figuur 6.

tabel 5: Overzicht locaties tijdelijke compensatie.

Locatie	Type kast
Perenhof 15	1 Bats&Birds: Mark Vleermuiskast kurk 1 Ans-1 Batbox
Perenhof 15	1 Bats&Birds: Mark Vleermuiskast kurk 1 Ans-1 Batbox
Perenhof 18	1 Bats&Birds: Mark Vleermuiskast kurk 1 Ans-1 Batbox
Perenhof 28	1 Bats&Birds: Mark Vleermuiskast kurk 1 Ans-1 Batbox
Totaal	8 kasten

Foto's van de tijdelijke alternatieve voorzieningen aan de Perenhof te Heerjansdam zijn verwerkt in het mitigatie- en compensatieplan (Equipe Adviseurs, 2023). De kasten (figuur 5) zijn op 2 februari 2023 opgehangen door Bats & Birds volgens de voorgeschreven eisen.

figuur 5: tijdelijke compensatie Vleermuiskast Mark en Ans-1 Batbox.

figuur 6: locaties tijdelijke vleermuiskasten Heerjansdam (bron: QGIS).

4.1.1.3 Permanente alternatieven

Gezien de huidige verblijfplaats(en) verloren gaan tijdens de werkzaamheden dienen maatregelen genomen te worden om de soorten weer terug te laten keren naar het projectgebied en indien dit kan naar dezelfde locatie als waar de huidige verblijfplaats zit. Dit is gezien de werkzaamheden, waarbij spouwmuurisolatie wordt toegepast, niet mogelijk.

Daarom worden ter compensatie inbouwkasten voor de soort gerealiseerd. Ook hierbij geldt eenzelfde compensatiefactor als hierboven benoemd en gelden dezelfde plaatsingseisen. De permanente voorzieningen worden bij voorkeur in dezelfde gevel ingemetseld als bij de huidige verblijfplaats, met dezelfde oriëntatie ten opzichte van de zon. Doordat de Boomgaardkerk als laatste zal worden gerenoveerd worden de permanente alternatieven in de naastgelegen nieuwbouw geplaatst. Op deze manier kunnen de soorten eerder overwinnen. De globale locaties voor de permanente alternatieve verblijfplaatsen zijn weergegeven in tabel 6 en op kaart in figuur 7 en het type kasten in figuur 8. De exacte locaties van de permanente voorzieningen staan vermeld in het mitigatie- en compensatieplan. Andere opties naast inbouwkasten zijn niet geschikt vanwege te weinig ruimte in de goot of in de gevel in het ontwerp van de woningen.

Voor de permanente voorzieningen zullen de volgende typen worden gebruikt:

- Vleermuis zomerverblijfplaats (Unitura VMPM1/VMPM1e)
- Vleermuis paarverblijfplaats (Unitura VMPM1/VMPM1e)

tabel 6: overzicht locaties permanente compensatie.

Locatie	Gewone dwergvleermuis
Dorpsstraatzijde Heerjansdam (oostzijde)	2 kasten (Unitura model VMPM1e)
Dorpsstraatzijde Heerjansdam (westzijde)	2 kasten (Unitura model VMPM1e)
Boomgaardhofzijde Heerjansdam (noordzijde)	4 kasten (Unitura model VMPM1)
Totaal	8 kasten

figuur 7: Locaties (geel gearceerd) permanente alternatieve verblijfplaatsen (bron: Hersbach en Könst Architekten).

figuur 8: Permanente compensatie Unitura VPM1 en VPM1e.

4.1.2 Ongeschikt maken verblijfplaatsen

Voordat de renovatiewerkzaamheden kunnen plaatsvinden moeten de huidige verblijfsplaatsen ongeschikt gemaakt worden om te voorkomen dat deze bewoond zijn ten tijde van de werkzaamheden.

Als de verblijfplaats eenmaal ongeschikt is kunnen de werkzaamheden uitgevoerd worden, zonder beperking in uitvoeringperiode, maar wel onder voorwaarden. Immers, als een verblijfplaats eenmaal ongeschikt is gemaakt wordt ervanuit gegaan dat de soort er niet meer verblijft, maar nog wel aanwezig kan zijn binnen het projectgebied.

Het ongeschikt maken van een verblijfplaats gebeurt onder ecologische begeleiding of door een ecologisch deskundige. Hierbij wordt rekening gehouden met het volgende:

- de verblijfplaats mag pas ongeschikt worden gemaakt als de gewenningsperiode van de alternatieve verblijfplaatsen is verlopen én ontheffing is verkregen;
- het ongeschikt maken wordt uitgevoerd in de minst kwetsbare periode van de soort;
- het ongeschikt maken wordt ten minste één week voorafgaand aan de werkzaamheden uitgevoerd.

4.1.2.1 Methode

De verblijfplaatsen van de vleermuizen bevinden zich in de spouwmuur. Het ongeschikt maken van de kerk wordt gedaan door het afdichten van alle potentiële invliegopeningen in het pand (open stootvoegen, ruimte onder dakgoot/bij HWA et cetera). Voor het afdichten worden speciale weringsborstels geplaatst, in combinatie met exclusion flaps. Voor plaatsing van de weringsborstels wordt (indien mogelijk) het verblijf gecontroleerd op aanwezigheid van beschermde soorten. Als de soort het verblijf heeft verlaten kan de borstel worden geplaatst. Het gebruik van exclusion flaps voor vleermuizen zorgt ervoor dat eventueel nog aanwezige vleermuizen hun verblijf nog kunnen verlaten en vervolgens niet meer in kunnen.

4.1.2.2 Kwetsbare periode

Voor beschermde soorten geldt dat de verblijfplaats jaarrond beschermd is en dus niet zomaar aangetast mag worden. Daarnaast kan per soort onderscheid worden gemaakt in de periode waarin een soort kwetsbaar is. Hieronder staat een overzicht (tabel 7) met de periode waarin de werkzaamheden (in dit geval het ongeschikt maken van de verblijfplaats) al dan niet uitgevoerd kunnen worden.

Het gebruik van een verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis is sterk afhankelijk van het type verblijfplaats. In principe kunnen werkzaamheden worden uitgevoerd wanneer de verblijfplaats niet in gebruik is. Een uitzondering hierop is een verblijfplaats die voor meerdere functies, of jaarrond, gebruikt wordt. In dat geval is de beste periode voor het uitvoeren van werkzaamheden van maart tot half april en van september tot half oktober.

Samenvattend is de beste periode voor het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen september tot half oktober.

Na afloop van het ongeschikt maken van de verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en voorafgaand aan de werkzaamheden, wordt gecontroleerd of de verblijfplaats daadwerkelijk is verlaten. Deze controle wordt uitgevoerd in het actieve seizoen (april t/m oktober, kan afwijken in verband met weersomstandigheden) van de gewone dwergvleermuis, met behulp van een batdetector. Maximaal twee dagen voorafgaand aan de start van de werkzaamheden wordt tevens een controle gedaan om te bepalen of de maatregelen ten behoeve van het ongeschikt maken functioneel zijn. Indien er nog soorten aanwezig zijn, of de maatregelen niet (meer) functioneel zijn worden aanvullende maatregelen getroffen en worden de werkzaamheden uitgesteld totdat er geen beschermde soorten meer aanwezig zijn (controle binnen actieve seizoenen). De resultaten van de controle worden opgenomen in een ecologisch logboek.

tabel 7: overzicht periode waarin activiteiten per soort en functie al dan niet uitgevoerd kunnen worden (afgeleid van kennisdocumenten van de soorten). In rood de periode waarin geen werkzaamheden aan de nestlocatie uitgevoerd mogen worden. In oranje de periode waarin werkzaamheden mogelijk uitgevoerd mogen worden (nog steeds een kwetsbare periode). In groen de periode waarin werkzaamheden uitgevoerd mogen worden (de nestplaats is wel het gehele jaar beschermd).

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Gewone dwergvleermuis (winterverblijf)	rood	rood	rood	rood	groen	groen	groen	rood	groen	groen	rood	rood
Gewone dwergvleermuis (paarverblijf)	groen	groen	groen	groen	groen	groen	rood	rood	rood	rood	groen	groen
Gewone dwergvleermuis (zomerverblijf)	groen	groen	groen	rood	rood	rood	rood	rood	rood	rood	rood	oranje
Gewone dwergvleermuis (jaarrond verblijf)	rood	rood	oranje	oranje	rood	rood	rood	rood	oranje	oranje	rood	rood

	Geen kwetsbare periode (soort is niet aanwezig). Werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.
	Kwetsbare periode, maar het minst kwetsbare deel. Werkzaamheden kunnen mogelijk worden uitgevoerd (niet tijdens periode met vorst).
	Kwetsbare periode. werkzaamheden kunnen niet worden uitgevoerd.

4.1.3 Ecologisch werkprotocol

Om negatieve effecten zoveel als mogelijk te voorkomen/verzachten wordt een ecologisch werkprotocol (EWP) opgesteld. De werkzaamheden worden vervolgens uitgevoerd conform het EWP. In dit werkprotocol staan in praktische termen/stappen de acties, werkwijze, planning en maatregelen uit dit activiteiten en eventuele voorschriften die voortkomen uit de afgegeven ontheffing. Ook worden in het werkprotocol algemene maatregelen opgenomen die de zorgplicht borgen.

Het ecologisch werkprotocol dient ook altijd aanwezig te zijn tijdens de werkzaamheden en moet ten alle tijden getoond kunnen worden aan de toezichthouders. Voor aanvang van de werkzaamheden worden alle betrokken uitvoerende medewerkers op de hoogte gesteld van de maatregelen in het ecologisch werkprotocol.

4.1.4 Ecologische begeleiding

Waar nodig zal een deskundige ecologische begeleiding worden geven, bijvoorbeeld bij het ongeschikt maken van het dak en de muren. Het ecologisch werkprotocol legt vast wanneer en bij welke activiteiten begeleiding nodig is. Een ecooloog moet ingeschakeld worden bij:

- het aantreffen van (beschermd) plant- of diersoorten tijdens de werkzaamheden;
- het aantreffen van een nest- of verblijfplaats van beschermde diersoorten waar geen ontheffing voor is verkregen;
- onduidelijkheden van het EWP;
- andere ecologische vragen.

Ten behoeve van het naleven van de ontheffing, het activiteitenplan en het ecologisch werkprotocol zal een ecologisch logboek worden bijgehouden. Doel van dit logboek is vast leggen wanneer en welke acties ten aanzien van natuurwaarden zijn gedaan tijdens uitvoering van het project.

Het ecologisch logboek dient ook altijd aanwezig te zijn tijdens de werkzaamheden en moet ten alle tijden getoond kunnen worden aan de toezichthouders.

4.2 Staat van instandhouding

Een ontheffing kan alleen verleend worden onder voorwaarden dat de staat van instandhouding van de soort niet in het geding komt. Om te onderbouwen dat de staat van instandhouding niet wordt aangetast kan naar de volgende criteria worden gekeken:

- omvang van de populatie;
- verspreiding van de populatie;
- leefgebied;
- toekomstperspectief.

In de komende paragrafen zullen bovenstaande punten van de gewone dwergvleermuis worden besproken.

4.2.1 Gewone dwergvleermuis

Aantallen en verspreiding

De gewone dwergvleermuis komt in Nederland algemeen voor (BIJ12, 2017). Ook in dorpen (zoals Heerjansdam) is de gewone dwergvleermuis de meest algemene soort (Vleermuizen in de stad). De populatiegrootte gewone dwergvleermuizen in Nederland wordt geschat tussen de 200.000 en 600.000 exemplaren (EEA, 2019). De landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis voor populatieomvang en verspreiding is goed (EEA, 2019). De trend voor de populatieomvang is waarschijnlijk ook positief. Uit diverse metingen blijkt dat het aantal gewone dwergvleermuizen toeneemt (Arcadis, 2018), echter uit het EEA rapport blijkt dat de trend onbekend is. De verspreiding van de gewone dwergvleermuis in Nederland is stabiel (EEA 2019, Arcadis, 2018). In en nabij het plangebied zijn diverse gewone dwergvleermuizen waargenomen (zie nader onderzoek). In Heerjansdam is de populatiegrootte onbekend, maar in de afgelopen drie jaar zijn 23 waarnemingen gemeld bij NDFF (datum raadplegen 9-11-2022). Het plangebied heeft daarmee een klein aandeel in de lokale populatie en landelijke populatie.

Leefgebied

Over het leefgebied van de gewone dwergvleermuis is weinig bekend als wordt gekeken naar de stand van instandhouding (EEA, 2019). De grootschalige renovatie die de afgelopen jaren is ingezet en de komende jaren zal voortzetten heeft mogelijk een effect op de kwaliteit van het leefgebied en het aantal beschikbare verblijfplaatsen. Echter, gezien de stabiele aantallen en verspreiding van de gewone dwergvleermuis kan worden beredeneerd dat het leefgebied in ieder geval voldoende is om de aanwezige populatie in Nederland te ondersteunen.

Het projectgebied is geschikt en kwalitatief goed voor de gewone dwergvleermuis. De bouwstijl van de woningen faciliteert verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en door de aanwezigheid van voldoende groenstructuren in de omgeving is er voor vleermuizen ook voldoende voedsel te vinden. Ook de omliggende bebouwing en het nabijgelegen park- en polderlandschap biedt veel mogelijkheden voor vleermuizen. Met de geplande renovatie van de kerk zullen wel verblijfplaatsen worden verwijderd. Echter door de maatregelen opgenomen in dit activiteitenplan worden deze verblijfplaatsen ruimschoots gecompenseerd. Er kan daarom worden beredeneerd dat de staat van instandhouding voor de factor leefgebied voor de gewone dwergvleermuis nabij het projectgebied dan ook gunstig is.

Toekomstperspectief

In het EEA rapport uit 2019 blijkt dat de staat van instandhouding wat betreft het toekomstperspectief nog goed is. Echter, gezien de grootschalige na-isolatie van woningen kan worden verwacht dat er minder verblijfplaatsen voor vleermuizen beschikbaar zullen zijn in de toekomst.

Met de geplande renovatie van de kerk zullen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis worden verwijderd. Echter door de maatregelen opgenomen in dit activiteitenplan worden deze verblijfplaatsen ruimschoots gecompenseerd. Er kan daarom worden beredeneerd dat de geplande werkzaamheden geen afbreuk doen aan het huidige lokale toekomst perspectief.

Conclusie

Uit nader onderzoek blijkt dat het projectgebied een functie heeft als verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. De populatie aangetroffen tijdens het onderzoek is maar een klein deel ten opzichte van de landelijke en lokale populatie gewone dwergvleermuizen. Door het realiseren van alternatieve verblijfplaatsen tijdens de werkzaamheden en na afloop van de werkzaamheden wordt ervoor gezorgd dat de vleermuizen binnen het projectgebied kunnen blijven. Door rekening te houden met de kwetsbare periode en door zorgvuldig te handelen is het volgens ons dan ook aannemelijk gemaakt dat de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis niet in het geding komt.

4.3 Alternatievenoverweging

4.3.1 Locatie

Het project is per definitie locatie gebonden omdat het renovatie betreft van de Boomgaardkerk. De renovatie valt samen met de bouw van diverse woningen rondom de kerk. Het bouwen van de woningen aan de zuidzijde (Perenhof) en noordzijde (Dorpsstraat) zal eerst worden gestart waarna de renovatie van de kerk zal plaatsvinden. De aanvraag van de ontheffing betreft de renovatie van het kerkgebouw.

Worden de werkzaamheden niet uitgevoerd, dan zal de achteruitgang van de kerk doorzetten waardoor kerk ongeschikt raakt als verblijfplaats voor beschermde soorten.

4.3.2 Werkwijze en planning

Om woningen in de Boomgaardkerk te kunnen realiseren zal als eerste de isolatiewaarde omhoog moeten worden gebracht. Hierbij horen werkzaamheden in de muren waar de vleermuisverblijfplaatsen gelegen zijn. Ook zullen in het definitief ontwerp ramen aan alle zijden in het kerkgebouw aangebracht gaan worden. Hierdoor gaan de huidige vleermuisverblijfplaatsen verloren en worden definitieve voorzieningen aangebracht in de nieuwbouw rondom de kerk.

Het renoveren van de huidige kerk heeft sterk de voorkeur boven het slopen en herbouwen. Herontwikkeling van bestaande bebouwing is goedkoper dan nieuwbouw. Daarnaast heeft de Boomgaardkerk emotionele waarde voor de kerkgangers, dorpingen en omwonenden. De kerk betreft daarnaast een karakteristiek gebouw waarvan er in deze vorm maar circa twaalf in Nederland bebouwd zijn. Doordat met de renovatie het bestaande gebouw zal worden gerenoveerd en verduurzaamd, wordt bijgedragen aan de krapte op de huizenmarkt. Hierbij wordt voorzien in de woningbehoefte door het invullen van stedelijke verdichting en vindt er afronding plaats van het stedelijk weefsel van de Dorpsstraat. Het bouwen van duurzame woningen op een braakliggend terrein of parkeerplaats heeft de voorkeur. Voor de nieuwbouw hoeft geen afbreuk plaats te vinden aan landelijk/polder gebied zodat al bestaand bebouwd gebied kan worden gebruikt voor de bouw van nieuwe woningen. De kerk voldoet niet meer aan de huidige duurzaamheidseisen. Het toepassen van BENG is bij herontwikkeling van bestaande panden geen eis maar het streven is wel om de herinrichting van de Boomgaardkerk zo duurzaam mogelijk te doen. Hergebruik van een bestaand pand is daarmee ook een uitgangspunt in duurzaamheid. Bij de verduurzaming zal de spouwmuur worden geïsoleerd, zullen nieuwe kozijnen met duurzaam glas worden toegepast en zal het gebouw duurzamer worden dan in de huidige situatie.

Het toepassen van permanente voorzieningen voor vleermuizen in nieuwbouw heeft de voorkeur boven het inbouwen van de vleermuiskasten in de kerk doordat de nieuwbouw eerder gereed zal zijn. Hierdoor vinden de vleermuizen eerder in de tijdsplanning alternatieve verblijfplaatsen.

Door de in hoofdstuk 4 beschreven maatregelen te volgen worden nadelige effecten ten aanzien van de gewone dwergvleermuis zo veel als mogelijk voorkomen. Tevens worden er voldoende alternatieve verblijfplaatsen aangeboden welke toegankelijk zijn gedurende de werkzaamheden.

Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen gebeurt in de minst kwetsbare periode voor de soorten. Hierdoor wordt voorkomen dat soorten gedurende de werkzaamheden aanwezig zijn en daarvan hinder ondervinden. De werkzaamheden kunnen daardoor ook gedurende de kwetsbare periode uitgevoerd worden.

De woningen worden daarbij ook duurzaam en voorzien van de duurzaam geproduceerde materialen. Met het inbouwen van voorzieningen voor fauna krijgt de plaatselijke fauna een 'boost'. Naast de permanente voorzieningen voor vleermuizen is in het ontwerp van de architect (Hersbach en Könst) ook diverse andere kasten in de gevels voorzien. Het is nog onbekend welke kasten dit betreffen. Op deze manier krijgt ook overige fauna zoals vogels met een vaste verblijfplaats zoals de huismus nieuwe broedvoorzieningen. Door de aanleg van vegetatie zoals bomen en struiken (lage begroeiing zoals kamperfoelie/liguster, gras, haagbeuk en fruitbomen) in tuinen rondom de kerk en woningen wordt er ook voorzien in de voedselvoorziening van vleermuizen en vogels. De toename van vegetatie zal daarom een positieve uitwerking hebben op de biodiversiteit van Heerjansdam.

4.3.3 Slotconclusie

Uit de voorgaande onderbouwing blijkt dat met de gekozen uitvoeringsmethode en planning het meest gunstige scenario is gekozen voor een duurzaam beleid ten aanzien van de verstoring van de gewone dwergvleermuis. Hiermee is naar ons inziens voldoende aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

4.4 Wettelijk belang

Om een ontheffing te verkrijgen moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Twee belangrijke onderdelen daarvan zijn dat door het projectvoornemen de staat van instandhouding van de beschermde soorten niet in het geding komt en dat er geen andere bevredigende oplossing is. In voorgaande paragrafen zijn deze twee aspecten behandeld en is beargumenteerd dat de staat van instandhouding van de aanwezige beschermde soorten niet in het geding komt. Tevens is er geen andere bevredigende oplossing voor handen.

Een derde voorwaarde voor het verkrijgen van een ontheffing is dat er sprake moet zijn van een wettelijk belang. Deze belangen verschillen per soort en zijn beschermingsstatus.

In geval van het voorliggend project dient ontheffing te worden verkregen voor habitatrictlijnsoorten. Hiervoor kan ontheffing worden verkregen voor de volgende wettelijke belangen:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben (artikel 3.8 lid 5b Wet natuurbescherming 2021).

Aanvraag

Deze ontheffing wordt verzocht:

- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (artikel 3.8 lid 5, onderdeel b3) voor de gewone- en ruige dwergvleermuis.

De werkzaamheden van dit project betreffen de verduurzaming van de kerk. Het toepassen van BENG is bij herontwikkeling van bestaande panden geen eis maar het streven is wel om de herinrichting van de Boomgaardkerk zo duurzaam mogelijk te doen. Hergebruik van een bestaand pand is daarmee ook een uitgangspunt in duurzaamheid. Bij de verduurzaming zal de spouwmuur worden geïsoleerd, zullen nieuwe kozijnen met duurzaam glas worden toegepast en zal het gebouw duurzamer worden dan in de huidige situatie. De verduurzaming van de kerk zorgt tevens voor een vermindering van energieverlies. Wanneer er minder gestookt hoeft te worden, betekent dit ook dat er minder verbranding van fossiele brandstoffen nodig is en zal dit zorgen voor een positief effect op het klimaat door een vermindering in de uitstoot van broeikasgassen waaronder stikstofverbindingen. Een reductie van de uitstoot van stikstof is daarmee een dwingende reden van groot openbaar belang.

Een betere isolatie van de kerk zorgt ook voor een beter binnenklimaat en dus verbetering van het leefcomfort van de gebruikers of bewoners. Op den duur kunnen panden last krijgen van vocht en tocht problemen en kan schimmelvorming ontstaan. Met de voorgenomen verduurzaming kan dit worden tegengegaan. De ontwikkeling is dus in het belang van de volksgezondheid. Daarnaast kan de verduurzaming voor een beperking van energieverlies zorgen wat ten gunste komt van de energiekosten van de bewoners/gebruikers.

Tot slot, wanneer niet wordt gerenoveerd zal de kerk op den duur niet meer aan de eisen voor leven en wonen voldoen en onbruikbaar worden. Dit kan leiden tot veel grotere renovatie/sloop van de kerk en daarmee zullen de huidige verblijfplaatsen ook verdwijnen of negatieve effecten ondervinden.

4.5 Conclusie

Bij de voorgenomen renovatie en verduurzaming zal de kerk een woonfunctie krijgen en gaan voldoen aan de (klimaat)eisen van deze tijd. Het leef- en wooncomfort van de gebruikers/bewoners wordt gewaarborgd. Echter, worden hierdoor tijdelijke diverse beschermde soorten gestoord en zullen enkele verblijfplaatsen verdwijnen. Door de voorgestelde maatregelen worden de effecten zo veel als redelijkerwijs te verwachten is verzacht en gecompenseerd. De werkzaamheden vinden pas plaats als alle soorten het gebouw verlaten hebben. Voor aanvang van het seizoen in 2023 zijn reeds alternatieve verblijfplaatsen gerealiseerd en in de omgeving zijn geschikte alternatieve woningen beschikbaar als verblijfplaats.

Ecologisch gezien verwachten wij dat door het realiseren van het project geen permanent negatieve effecten optreden ten aanzien van de aanwezige populatie van de gewone dwergvleermuizen.

De staat van instandhouding van deze soorten komt dan ook niet in het geding. Daarbij is er geen andere bevredigende oplossing voor handen. Uit bovenstaande argumentatie blijkt tevens dat wordt voldaan aan de voorwaarden om ontheffing te verkrijgen. Samenvattend wordt dus voldaan aan het wettelijk belang en de gestelde voorwaarden uit de Wnb om ontheffing te verkrijgen.

5. Communicatie en contact

Het voorliggend activiteitenplan is opgesteld om overtredingen van de Wet natuurbescherming met betrekking tot de gewone dwergvleermuis te voorkomen. Dit activiteitenplan moet altijd aanwezig zijn tijdens de werkzaamheden en moet ten alle tijden getoond kunnen worden aan de toezichthouders. Voor aanvang van de werkzaamheden moeten alle betrokken uitvoerende medewerkers op de hoogte worden gesteld van de maatregelen in dit activiteitenplan.

Contactpersonen en gegevens

Voor een effectieve ecologische begeleiding is het essentieel dat de lijnen tussen opdrachtgever, aannemers en ecologen kort zijn. Hiervoor is een vast en klein projectteam geformeerd, met vaste contactpersonen en projectleiders, die steeds dezelfde mensen in het veld aansturen. Bij vragen of problemen die de aannemer tegenkomt kan contact worden gezocht met de ecooloog. Van belang is om bij afwijkingen in de planning of werkzaamheden direct contact op te nemen met de ecooloog. Verder, een ecooloog moet ingeschakeld worden bij de bovengenoemde zaken.

Contactgegevens

Annemijn de Groot (ecooloog Equipe Adviseurs): 088 321 25 49/06 54 46 01 89.

6. Literatuur

Arcadis (2018). De staat van instandhouding. Factsheets voor 25 soorten in Gelderland. (versie mei 2018). Geraadpleegt van [https:// gelderland.stateninformatie.nl/document/6515265/1/Arcadis_De_staat_van_instandhouding_factsheets_voor_25_soorten_in_Gelderland_\(PS2018-372\)](https:// gelderland.stateninformatie.nl/document/6515265/1/Arcadis_De_staat_van_instandhouding_factsheets_voor_25_soorten_in_Gelderland_(PS2018-372))

Bats & Birds, voorzieningen compensatie en mitigatie vleermuizen van <https://batsbirds.nl/>

BIJ12 (2017), Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus* (versie juli 2017). Geraadpleegd van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>

European Environment Agency (EEA) (2019). Annex B - Report format on the 'main results of the surveillance under Article 11' for Annex II, IV & V species. Geraadpleegd van https://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=nl/eu/art17/envxuhrwa/NL_species_reports-20190819.xml&conv=593&source=remote#1340

Hersbach en Könst Architecten, definitief ontwerp 230130. Invulling permanente voorzieningen 30-01-2023.

Nationale Databank Flora en Fauna. (n.d.). NDFD uitvoerportaal. Geraadpleegd op 25 januari 2023, van <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/login.zul>

Nationale Databank Flora en Fauna. (n.d.). NDFD Verspreidingsatlas. Geraadpleegd op 25 januari 2023, van <https://www.verspreidingsatlas.nl/>

Netwerk Groene Bureaus. (2021). Vleermuisprotocol 2021. Geraadpleegd van <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/downloads/category/20?download=812>

RVO (2014). Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Geraadpleegd van <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2015/01/Soortenstandaard%20Gewone%20dwergvleermuis.pdf>

Rapportage Quicksan flora en fauna Dorpsstraat 42 te Heerjansdam, BK bouw- & milieudadvies, 11 mei 2022.

Rapportage Nader onderzoek Dorpsstraat 42 Heerjansdam, Equipe Adviseurs, 3 november 2023.

Rapportage Mitigatie- en compensatieplan Dorpsstraat 42 Heerjansdam, Equipe Adviseurs, 13 februari 2023.

RVO_d (2012). *Convenant huursector*. Geraadpleegd van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/convenanten/2012/06/28/convenant-huursector>

Unitura (n.d.) *Unitura Producten*. Geraadpleegd van <https://unitura.nl/producten/>

Vleermuizen in de stad (n.d.). *Gewone dwergvleermuis*. Geraadpleegd van <https://www.vleermuizenindestad.nl/node/27.html>

Wet natuurbescherming. Geraadpleegd van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2021-02-17>

Zoogdiervereniging (n.d.). Gewone dwergvleermuis. Geraadpleegd van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/gewone-dwergvleermuis>

Dit rapport is opgesteld in opdracht:

D+D Ontwikkeling
Noldijk 131a
2991 VJ Barendrecht

Projectnummer: 224540
Locatie: Dordrecht
Opsteller: A. (Annemijn) de Groot
Controleur: W. (Wendela) Tarbuck MSc

Equipe Adviseurs B.V.
Daltonstraat 30D
3316 GD Dordrecht

Postbus 3064
3301 DB Dordrecht

088 078 1100
info@equipe-adviseurs.nl
www.equipe-adviseurs.nl

BANK NL45ABNA0586840729
KVK 24459961
BTW NL820721141B01

Samen gaan we voor goud!